

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 720/2016-56

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 9. februára 2017 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Ladislava Orosza predbežne prerokoval prijatú sťažnosť [REDACTED]

[REDACTED], zastúpených advokátom JUDr. Petrom Koscelanským, Fraňa Mojtu 24, Nitra, vo veci namietaného porušenia ich základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Nitra v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 97/2009 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 9 C 163/98), za účasti Okresného súdu Nitra, a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Nitra v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 97/2009 v období po nadobudnutí právoplatnosti nálezů Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. III. ÚS 270/04-31 z 27. januára 2005 porušené boli.

2. [REDACTED] priznáva finančné zadost'učinenie v sume 3 000 € (slovom tritisíc eur) a [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] priznáva finančné zadost'učinenie každému v sume po 1 000 € (slovom tisíc eur), ktoré im je Okresný súd Nitra p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd Nitra je p o v i n n ý nahradiť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] trovy konania v sume 691,32 € (slovom šesťstodevät'desiatjeden eur a tridsaťdva centov) na účet ich právneho zástupcu JUDr. Petra Koscelanského, Fraňa Mojtu 24, Nitra, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti s'ťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. novembra 2015 doručená s'ťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] (spolu ďalej len „s'ťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 97/2009 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 9 C 163/98) (ďalej len „napadnuté konanie okresného súdu“).

Zo s'ťažnosti vyplýva, že s'ťažovateľka [REDACTED] spolu s už nebohým manželom [REDACTED] podali na okresnom súde ešte 19. mája 1998 žalobu o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, ktoré sa nachádzajú v katastrálnom území [REDACTED].

Sťažovatelia [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] sú právnymi nástupcami po nebohom [REDACTED].

Sťažovatelia namietajú, že od podania žaloby okresnému súdu ku dňu podania sťažnosti ústavnému súdu už uplynulo 17 rokov a 5 mesiacov a vec stále nie je právoplatne skončená.

Okresný súd najskôr rozsudkom z 27. januára 1999 vyhovel žalobe v plnom rozsahu. Tento rozsudok bol sťažovateľom doručený až 8. marca 2001, keď medzičasom „došlo k strate celého súdneho spisu zavinením nezistených pracovníkov Okresného súdu Nitra a vo veci sa konalo s výraznými prietiahmi...“. Výsledkom bolo, že sťažovateľka [REDACTED] spolu s jej nebohým manželom [REDACTED] podali 12. augusta 2004 sťažnosť ústavnému súdu, ktorou namietali porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. V čase podania sťažnosti bol spis okresného súdu vedený pod sp. zn. 9 C 163/98. Ústavný súd nálezom sp. zn. III. ÚS 270/04 z 27. januára 2005 rozhodol, že základné právo sťažovateľky [REDACTED] a jej nebohého manžela na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 9 C 163/98 porušené bolo, a okresnému súdu prikázal konať bez zbytočných prietahov. Ústavný súd im zároveň priznal aj primerané finančné zadosťučinenie a trovy právneho zastúpenia.

Podľa sťažovateľov „*toto rozhodnutie ústavného súdu bolo vydané pred vyše 10 aj pol rokmi a k dnešnému dňu vec nie je právoplatne skončená a podľa stavu, v akom sa konanie nachádza a v akom stave sa nachádza aj samotný súdny spis, je predpoklad, že v najbližších rokoch sa toto konanie ani neskončí*“. Sťažovatelia sa preto opätovne obracajú so sťažnosťou na ústavný súd s tým, že sťažovatelia [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] sú už právní nástupcovia po ich nebohom otcovi [REDACTED], zomrelom [REDACTED].

Sťažovatelia zastávajú názor, že okresný súd napriek príkazu, že má konať bez zbytočných prietáhov, ktorý dostal od ústavného súdu v označenom náleze, sa týmto neriadi, čo v nich vyvoláva pocit doslovnej bezmocnosti a zúfalstva.

Sťažovatelia sa obracajú priamo na ústavný súd bez toho, aby opätovne podávali sťažnosť na prietahy predsedovi okresného súdu, pretože vzhľadom na predchádzajúce rozhodnutie ústavného súdu, ktoré nie je rešpektované, by sa touto sťažnosťou podľa nich nič nevyriešilo a aj *„samotný ústavný súd vo viacerých svojich rozhodnutiach konštatoval, že v takýchto prípadoch by sťažnosť vedeniu súdu bola kontraproduktívna“*.

Keďže konanie ešte nebolo ukončené právoplatným rozhodnutím, žiadajú, aby sa ústavný súd zaoberal prietahmi v konaní na strane okresného súdu a zároveň aj posúdením celkovej dĺžky konania, ktorá je neprimeraná (17 rokov a 5 mesiacov, pozn.). V tejto súvislosti poukazujú aj na prax Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“), pričom podľa nich, vychádzajúc z čl. 35 dohovoru, *„umožňuje tento stav ústavnému súdu poskytnúť primeranú a dostatočnú nápravu iba vtedy, keď sa pristúpi k preskúmaniu tohto súdneho konania v jeho celku“*. Sťažovatelia uvádzajú, že podľa judikatúry ESLP stav právnej neistoty v kontexte súdnych konaní môže byť odstránený, iba ak bolo konanie skončené, preto je potrebné skúmať celkovú dĺžku konania až po jeho skončení konečným rozsudkom.

Nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 270/04 z 27. januára 2005 bol podľa sťažovateľov okresnému súdu doručený vo februári 2005. Od doručenia rozhodnutia ústavného súdu nastali podľa sťažovateľov skutočnosti, pre ktoré sú naďalej vo veci zbytočné prietahy, pričom sa len zvýšila ich právna neistota ako účastníkov tohto napadnutého konania.

Sťažovatelia uvádzajú, že proti rozsudku okresného súdu č. k. 9 C 163/98-19 z 27. januára 1999 podal [REDAKOVANÉ] ako odporca v 1. rade (ďalej len „odporca v 1. rade“) odvolanie, ktoré bolo uznesením Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) č. k. 6 Co 5/2005-85 z 28. februára 2005 odmietnuté, pretože bolo podané po lehote.

Proti tomuto rozhodnutiu krajského súdu podal 28. mája 2005 odporca v 1. rade dovolanie, o ktorom Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) rozhodol rozsudkom č. k. 5 Cdo 213/2007-172 z 27. februára 2008 tak, že uznesenie o odmietnutí odvolania zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie. Sťažovatelia namietajú, že konanie o dovolaní trvalo dva roky a deväť mesiacov.

Krajský súd následne, riadiac sa názorom najvyššieho súdu, uznesením č. k. 6 Co 212/2008-190 z 31. marca 2009 rozsudok okresného súdu č. k. 9 C 163/98-19 z 27. januára 1999 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie z dôvodu nedoručenia tohto rozsudku všetkým účastníkom napadnutého konania. Sťažovatelia považujú za potrebné zdôrazniť, že od doručenia rozhodnutia najvyššieho súdu po rozhodnutie krajského súdu „stála“ táto vec na krajskom súde 11 mesiacov.

Sťažovatelia poukazujú na to, že od podania dovolania začal vo veci okresný súd opäť konať až v roku 2009, t. j. po viac ako 4 rokoch od podania dovolania. Zároveň tomuto konaniu po vrátení veci na okresný súd bola pridelená nová spisová značka, a to sp. zn. 9 C 97/2009. Sťažovatelia žiadajú, aby obdobie týchto štyroch rokov, z ktorých najdlhšiu dobu vec „stála“ na najvyššom súde, ústavný súd posúdil z hľadiska skúmania doterajšej dĺžky konania, ktorá je výrazne a neprimerane dlhá.

Po doručení spisu z krajského súdu v roku 2009 okresný súd po doplnení dokazovania rozsudkom č. k. 9 C 97/2009-293 z 23. septembra 2010 podanej žalobe vyhovel. Proti tomuto rozsudku podal odporca v 1. rade opäť odvolanie, na základe ktorého krajský súd uznesením č. k. 6 Co 338/2010-324 z 24. augusta 2011 rozsudok okresného súdu č. k. 9 C 97/2009-293 z 23. septembra 2010 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie „s tým, že napriek tomu, že si krajský súd bol vedomý toho, že pôvodný spis bol stratený vinou súdu a od podania žaloby k tomuto dátumu uplynulo už 12 rokov, prikázal zopakovať celé dokazovanie“. Uznesenie krajského súdu č. k. 6 Co 338/2010-324 z 24. augusta 2011 bolo okresnému súdu doručené v novembri 2011.

Od roku 2011 až ku dňu podania tejto sťažnosti ústavnému súdu okresný súd vo veci podľa sťažovateľov konal tým spôsobom, že nariadil niekoľko pojednávani, kde vypočul účastníkov, ktorí sú už právnymi nástupcami pôvodných účastníkov, ktorí vzhľadom na extrémnu dĺžku konania medzičasom zomreli, a k veci sa vôbec nevedeli vyjadriť, prípadne vypočul svedkov, ktorí si vzhľadom na svoj vek a zdravotný stav už nepamätali relevantné skutočnosti, prípadne svedkovia, ktorí vypovedali v „stratenom spise“, medzičasom zomreli a nebolo možné tak doplniť dokazovanie požadované krajským súdom.

Sťažovatelia ďalej uvádzajú, že medzičasom 15. augusta 2012 zomrel pôvodný žalobca [REDAKOVANÉ] a na základe oznámenia tejto skutočnosti okresnému súdu prípisom zo 14. septembra 2012 okresný súd pripustil do konania na miesto neho sťažovateľov [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] ako žalobcov, pretože sú jeho právnymi nástupcami.

Podľa sťažovateľov okresný súd robí „opakovane dotazy za účelom výsluchu účastníkov na dožiadané súdy (napr. výsluch žalovanej [REDAKOVANÉ] sa pred pražským súdom rieši viac ako rok), vytyčuje pojednávanie, ktoré následne ruší, pretože sa nedajú doručiť predvolania žalovaným a toto sa sústavne opakuje a nás to privádza do stavu totálnej právnej neistoty, zúfalstva a v spise ako-takom je neporiadok, že máme pocit, že sa v ňom nevyzná ani samotný súd“.

Odporca v 1. rade, ktorý jediný sa sústavne odvolával, zomrel 23. 11. 2014. Jeho právny zástupca túto skutočnosť oznámil okresnému súdu 13. januára 2015 a požiadal o prerušenie konania až do právoplatného skončenia dedičského konania po tomto odporcovi.

Posledné pojednávanie v tomto napadnutom konaní sa uskutočnilo 30. októbra 2014. Od tejto doby bol okresnému súdu 16. júla 2015 doručený návrh zo strany právneho zástupcu zomrelého účastníka [REDAKOVANÉ] na vstup do konania iného účastníka namiesto neho, ku ktorému sťažovatelia podali 26. augusta 2015 vyjadrenie, avšak okresný

súd o tomto návrhu do dňa podania sťažnosti ústavnému súdu žiadnym spôsobom nerozhodol.

Sťažovatelia namietajú, že napriek tomu, že odporca v 1. rade zomrel [REDACTED], okresný súd nekoná ďalej s jeho právnymi nástupcami, ale čaká na skončenie dedičského konania, pričom *„občiansky súdny poriadok súdu umožňuje, aby konal s jeho právnymi nástupcami bez prejednanía dedičstva, pretože charakter tohto sporu to jednoznačne pripúšťa“*.

Sťažovatelia uvádzajú, že okresný súd až po podaní ich námietok z 26. augusta 2015 vydal uznesenie o prerušení napadnutého konania do právoplatného rozhodnutia dedičského konania po odporcovi v 1. rade, ktoré je vedené Okresným súdom Bratislava IV pod sp. zn. 60 D 166/2014, t. j. až po 8 mesiacoch odkedy sa okresný súd dozvedel, že odporca v 1. rade zomrel. Keďže toto uznesenie o prerušení konania považovali sťažovatelia za nezákonné a spôsobujúce len ďalšie prieťahy v napadnutom konaní, podali proti nemu odvolanie. Sťažovatelia namietajú, že toto ich odvolanie je ku dňu podania sťažnosti na ústavný súd založené v spise a okresný súd s týmto odvolaním nič nerobí, hoci *„predmetné uznesenie o prerušení konania, ktoré bolo vydané vyšším súdnym úradníkom by mohol vybaviť sudca aj sám, takto neurobil, ale ani spis nepredložil na rozhodnutie odvolaciemu súdu“*.

Sťažovatelia tiež poukazujú na to, že v spise okresného súdu sa nachádza aj protinávrh z roku 2014, ktorý ich právnomu zástupcovi nebol do dňa podania tejto sťažnosti doručený, ani o ňom nebolo doteraz rozhodnuté. Sťažovateľom sa preto toto napadnuté konanie javí ako chaotické, *«vzbudzuje dojem ako by sa celý tento prípad súdu „vymkol z rúk“ a na oko sa robia rôzne administratívne úkony v spise, ktoré však v žiadnom prípade nevedú k rozhodnutiu v merite veci a spôsobujú len ďalšie a ďalšie prieťahy vo veci»*.

Podľa sťažovateľov už samotná celková dĺžka napadnutého konania (17 rokov a 5 mesiacov v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu, pozn.) by mala byť pre okresný

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval prípisom z 24. novembra 2016 predsedníčku okresného súdu, aby sa vyjadrila k vecnej stránke prijatej sťažnosti a k otázke vhodnosti ústneho pojednávania.

Dňa 2. januára 2017 bol ústavnému súdu doručený prípis podpredsedníčky okresného súdu sp. zn. Spr. 797/2016 z 19. decembra 2016, v ktorom uviedla, že *„k vecnej stránke sťažnosti sa Okresný súd Nitra už podrobne chronologicky vyjadril v písomnom podaní z 20. 06. 2016, z ktorého je zrejmé, že k namietanej dĺžke konania prispeli aj iné zainteresované subjekty a účastníci konania (realizujúci svoje práva), ktorých postup nemohol prvostupňový súd z procesného hľadiska ovplyvniť“*. Zároveň uviedla, že súhlasí s tým, aby ústavný súd upustil od ústneho pojednávania.

Ústavný súd následne prípisom zo 4. januára 2017 vyzval právneho zástupcu sťažovateľov, aby zaujal stanovisko k vyjadreniu podpredsedníčky okresného súdu, ktoré mu v prílohe zaslal, vrátane jej vyjadrenia z 20. júna 2016 a oznámil ústavnému súdu či súhlasí s tým, aby sa podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustilo od ústneho pojednávania.

Stanovisko sťažovateľov a ich právneho zástupcu bolo ústavnému súdu doručené 23. januára 2017. Sťažovatelia v ňom uviedli, že sa pridržiavajú ich sťažnosti z 5. novembra 2016. Podľa sťažovateľov a ich právneho zástupcu *„podstata veci zostáva stále neznemená, a to že predmetná právna vec v čase podania sťažnosti na ÚS dňa 5.11.2015 bola nerozhodnutá 17 rokov a 5 mesiacov*.

Dnes je začiatok roku 2017 a od podania sťažnosti na ÚS Okresný súd v Nitre do konca roku 2016 nevytýčil žiadne pojednávanie a teda celkové prieťahy predstavujú 18 rokov a 7 mesiacov.

Dovolíme si tvrdiť, že táto vec patrí k najstarším nerozhodnutým veciam na všeobecných súdoch SR.

Je to prejavom jednak akútneho nedostatku sudcov, ako aj ich odbornosti a kvality.

Okresný súd Nitra vo svojom vyjadrení uvádza, že okrem iného sa jedná o skutkovo a právne zložitú vec a aj preto je tak dlho nerozhodnutá.

Dovolíme si tvrdiť, že sa jedná o jednoduchý spor o určenie vlastníckeho práva, ktorých sa ešte prednedávnom na slovenských súdoch prejednávalo stovky mesačne a boli skončené spravidla na prvom pojednávaní. Ako advokát s 34-ročnou praxou som týmto obdobím v slovenskej justícii prešiel a prežil som ho.

V tomto konkrétnom prípade je podstata veci v tom, že súd stratil pôvodný spis a teraz sa koná iba s tzv. rekonštruovaným spisom a za tú dobu zomreli skoro všetci pôvodní účastníci sporu a súčasní sa k skutkovým okolnostiam nevedia vyjadriť.

A to Krajský súd Nitra vo svojom rozhodnutí prikázal vypočuť všetkých účastníkov a svedkov, ktorí sú t. č. mŕtvy.“

Sťažovatelia žiadajú, aby ústavný súd ich sťažnosti vyhovel, a zároveň súhlasia s tým, aby ústavný súd upustil od ústneho pojednávania.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd využil možnosť podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde a upustil od ústneho pojednávania v danej veci, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd z vyžiadaného spisu okresného súdu sp. zn. 9 C 97/2009 zistil tento priebeh napadnutého konania v relevantnom období – t. j. po právoplatnosti nálezu ústavného súdu č. k. III. ÚS 270/04-31 z 27. januára 2005 (ústavný súd prihliadol aj na procesné úkony bezprostredne predchádzajúce tomuto obdobiu, ktoré ale svojimi účinkami zasiahli do relevantného obdobia, pozn.):

Okresný súd rozsudkom č. k. 9 C 163/98-19 z 27. januára 1999 právoplatným 24. septembra 2002 (ďalej len „rozsudok okresného súdu z 27. januára 1999“) určil, že navrhovatelia (vtedy [REDAKOVANÉ] a t. č. neb. [REDAKOVANÉ]) sú výlučnými bezpodielovými spoluvlastníkmi nehnuteľností týkajúcich sa predmetu konania.

Dňa 10. decembra 2001 odporca v 1. rade doručil okresnému súdu odvolanie voči rozsudku okresného súdu z 27. januára 1999 a návrh na vydanie predbežného opatrenia, aby navrhovatelia nemohli nakladať s nehnuteľnosťami, ktoré sú predmetom konania. Okresný

súd 23. januára 2002 rozhodol o návrhu odporcu na vydanie predbežného opatrenia tak, že konanie zastavil a zároveň prípisom vyzval odporcu v 1. rade, aby spresnil dôvody podaného odvolania v lehote 5 dní pod hrozbou zastavenia odvolacieho konania, následne zaslal odvolanie na vyjadrenie ostaným účastníkom konania. Medzitým okresný súd tiež vykonával úkony súvisiace s podaným návrhom odporcu v 1. rade na príkázanie veci inému súdu z dôvodu vhodnosti, ktorý mu odstúpil krajský súd 20. decembra 2001. Najvyšší súd uznesením č. k. 5 Ndc 110/2004-78 z 22. septembra 2004 nevyhovel návrhu odporcu v 1. rade na príkázanie veci inému súdu a 29. októbra 2004 vrátil spis späť okresnému súdu.

Dňa 7. februára 2005 okresný súd predložil spis krajskému súdu na konanie o odvolaní odporcu v 1. rade.

Krajský súd uznesením č. k. 6 Co 35/2005-85 z 28. februára 2005 právoplatným 20. apríla 2005 (ďalej len „uznesenie krajského súdu z 28. februára 2005“) odmietol odvolanie odporcu v 1. rade.

Spis bol okresnému súdu vrátený 8. apríla 2005.

Dňa 11. mája 2005 právny zástupca odporcu v 1. rade doručil okresnému súdu dovolanie proti uzneseniu krajského súdu z 28. februára 2005.

Okresný súd prípisom z 13. mája 2005 vyzval ostatných účastníkov konania na vyjadrenie sa k podanému dovolaniu (navrhovatelia sa k podanému dovolaniu vyjadrili podaním doručeným okresnému súdu 23. mája 2005, pozn.). Zároveň okresný súd vykonával úkony súvisiace so zisťovaním stavu dedičského konania po nebohej odporkyňi [REDAKOVANÉ] (ďalej len „zomrelá odporkyňa“), ako aj okruhu jej dedičov, aby im mohol zaslať dovolanie na vyjadrenie.

Dňa 27. septembra 2005 okresný súd prípisom vyzval Mestský úrad v [REDAKOVANÉ] (opatrovník maloletej dedičky po zomrelej odporkyňi [REDAKOVANÉ]) a ostatných dedičov po zomrelej odporkyňi, aby sa vyjadrili k podanému dovolaniu odporcu v 1. rade, a notárku, aby doručila rovnopis uznesenia č. k. NC 140/2005-15 z 21. júla 2005 o ustanovení opatrovníka maloletej dedičke.

Dňa 12. decembra 2005 okresný súd predložil spis na rozhodnutie o dovolaní najvyššiemu súdu.

Dňa 5. septembra 2006 najvyšší súd vrátil spis okresnému súdu ako predčasne predložený z dôvodu, že v spise okresného súdu sa nenachádzala zápisnica z pojednávania

z 27. januára 1999, a napriek tomu, že došlo k strate spisu v roku 2000, ani zápisnica z pojednávania z 19. januára 2001. Bolo ich preto potrebné zabezpečiť a tiež aj vykonať výsluch odporcu v 1. rade, či sa zdržiaval v mieste bydliska v dňoch 5. marca 2001 a 6. marca 2001, a zistiť, či už bolo ukončené dedičské konanie po zomrelej odporkyni s uvedením jej právnych zástupcov.

Dňa 21. novembra 2006 okresný súd vyzval prípisom odporcu v 1. rade (odpoveď doručená 11. decembra 2006) a právneho zástupcu navrhovateľov (odpoveď doručená 4. decembra 2006) na poskytnutie súčinnosti podľa pokynov najvyššieho súdu.

Dňa 3. januára 2007 bol vyzvaný právny zástupca odporcu v 1. rade, aby oznámil mená a adresy príbuzných odporcu v 1. rade, u ktorých sa mal v spornom období odporca v 1. rade zdržiavať, teda v čase doručovania rozhodnutia súdu prvého stupňa. Právny zástupca odporcu v 1. rade požiadal o predĺženie lehoty na splnenie požiadaviek okresného súdu žiadosťou doručenou tunajšiemu súdu 9. februára 2007. Okresný súd mu túto lehotu predĺžil oznámením z 12. februára 2007.

Okresný súd medzitým opätovne zisťoval na účely rekonštrukcie spisu všetky pojednávania od roku 1998.

Dňa 29. marca 2007 okresný súd urgoval zaslanie správy právneho zástupcu odporcu v 1. rade, ktorý na túto urgenciu reagoval odpoveďou doručenou mu 11. apríla 2007.

Dňa 20. apríla 2007 okresný súd urobil dožiadanie na Okresný súd Námestovo na účely vypočutia [REDAKOVANÉ] k skutočnosti, či sa odporca u neho zdržiaval v roku 2001, teda išlo o preverovanie tvrdení odporcu, že sa nezdržiaval na adrese bydliska v čase doručovania rozhodnutia súdu prvého stupňa.

Dňa 2. mája 2007 okresný súd vykonal dopyt na Okresný súd Praha 1 – Západ (odpoveď doručená 18. júla 2007) a notárku (odpoveď doručená 24. mája 2007) vo veci ukončenia dedičského konania po zomrelej odporkyni. Okresný súd tiež vykonal dopyt na konkrétnu poštu v Bratislave a účely zistenia zamestnanca pošty – doručovateľa poštovej zásielky odporcovi v 1. rade v období, keď sa nemal údajne zdržiavať na adrese svojho bydliska (odpoveď doručená 5. júna 2007), a na právneho zástupcu odporcu v 1. rade na účely oznámenia ambulancie ošetrojúceho lekára odporcu v 1. rade v mesiacoch január až máj 2001 (odpoveď doručená 31. mája 2007).

Dňa 4. júna 2007 okresný súd vykonal dopyt na lekárku odporcu v 1. rade (odpoveď doručená 22. júna 2007) a zároveň bol urgovaný aj Okresný súd Námestovo o vybavenie dožiadania.

Dňa 18. júna 2007 bol prípisom vyzvaný bývalý zamestnanec pošty, aby oznámil skutočnosti potrebné pre zisťovanie otázky doručovania zásielky odporcovi v 1. rade do vlastných rúk a 13. júla 2007 bol bývalý zamestnanec pošty v tejto veci urgovaný (odpoveď doručená 19. júla 2007).

Dňa 25. júla 2007 bol opätovne daný pokyn kancelárii okresného súdu na zistenie všetkých pojednávaní v predmetnej veci, na zistenie, kedy bol vyhlásený rozsudok z 27. januára 1999 expedovaný, a zároveň bol prípisom vyzvaný právny zástupca navrhovateľov a ostatných odporcov, aby oznámili, na aký účel boli v predmetnej veci predvolaní na okresný súd 19. januára 2001, keďže v spise sa nenachádzala žiadna zápisnica a rozhodnutie okresného súdu bolo z 27. januára 1999 (odpoveď právneho zástupcu navrhovateľov doručená 2. augusta 2007).

Dňa 17. septembra 2007 bolo dovolanie spolu so spisom okresného súdu opätovne predložené na najvyšší súd.

Dňa 31. marca 2008 bol okresnému súdu doručený rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 213/2007 z 22. februára 2008 (ďalej len „rozsudok najvyššieho súdu“), ktorým najvyšší súd zrušil uznesenie krajského súdu č. k. 6 Co 35/2005-85 z 28. februára 2005 a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Rozsudok najvyššieho súdu nadobudol právoplatnosť 17. septembra 2008. Podľa najvyššieho súdu nebola odporcovi v 1. rade riadne doručená zásielka obsahujúca rozsudok okresného súdu z 27. januára 1999 do vlastných rúk, pretože sa v mieste doručenia v čase doručovania nezdržiaval. Nemôže preto platiť ani fikcia doručenia rozhodnutia uplynutím tretieho dňa od jeho uloženia a odvolanie tohto odporcu, ktoré podal až po faktickom doručení zásielky, bolo podané včas, teda v zákonnej lehote, preto krajský súd, ktorý odmietol jeho odvolanie ako podané oneskorene, odňal odporcovi v 1. rade možnosť konať pred súdom [§ 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku účinného do 30. júna 2016].

V nasledujúcom období okresný súd doručoval rozsudok najvyššieho súdu účastníkom konania a 29. septembra 2008 bola predmetná vec predložená krajskému súdu.

Krajský súd 15. mája 2009 vrátil spis okresnému súdu spolu s uznesením č. k. 6 Co 212/2008-190 z 31. marca 2009, ktorým zrušil napadnutý rozsudok okresného súdu z 27. januára 1999 a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Podľa krajského súdu bol napadnutý rozsudok okresného súdu z 27. januára 1999 nepreskúmateľný pre nedostatok dôkazov (skutkový stav bol nedostatočný, vykonanie a vyhodnotenie dôkazov absentovalo úplne, právne zdôvodnenie bolo vymedzené iba citáciou zákonných ustanovení a ich výklad bol bez konkrétneho zdôvodnenia okresným súdom podľa skutkových a právnych záverov), v spise chýbajú zápisnice o pojednávaniach, v danej veci sa už asi viedlo konanie s rovnakým predmetom konania. Krajský súd preto uložil okresnému súdu, aby vykonal rekonštrukciu spisu sp. zn. 14 C 110/1997 (asi rovnaký predmet konania, pozn.), doplnil rekonštrukciu spisu sp. zn. 9 C 163/1998, vypočul účastníkov konania, príp. vykonal ďalšie dokazovanie, opätovne rozhodol a svoje rozhodnutie riadne odôvodnil.

Od 18. mája 2009 je spis na okresnom súde vedený pod novou sp. zn. 9 C 97/2009, uznesenie krajského súdu bolo zároveň doručované účastníkom konania.

V máji 2009 okresný súd vykonával rekonštrukciu spisu, a to nielen spisu pôvodne vedeného pod sp. zn. 9 C 163/1998, ale aj spisu sp. zn. 14 C 110/1997, ktorý bol pripojený k uvedenému spisu, a teda došlo k strate oboch spisov.

Dňa 28. septembra 2009 okresný súd nariadil vo veci termín pojednávania na 24. november 2009, ktoré sa napokon neuskutočnilo, pretože nebolo doručené predvolanie na pojednávanie odporcovi v 10. rade, ktorý má bydlisko v Českej republike. Dňa 26. novembra 2009 bol určený nový termín pojednávania na 28. január 2010.

Dňa 28. januára 2010 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom boli vypočutí prítomní odporcovia a pojednávanie bolo odročené na neurčito na účely vypočutia odporcu v 1. rade cestou dožiadaného Okresného súdu Bratislava IV. Dožiadanie pre Okresný súd Bratislava IV bolo vypracované 18. februára 2010, pričom predmetný súd bol urgovaný na vybavenie dožiadania 12. apríla 2010 a 24. mája 2010 bolo vybavené dožiadanie vrátené okresnému súdu.

Dňa 26. mája 2010 bol určený termín pojednávania na 10. august 2010, ktorý bol 8. júna 2010 z dôvodu žiadosti právneho zástupcu navrhovateľov zmenený na 2. september 2010.

Dňa 2. septembra 2010 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom okresný súd po vykonanom dokazovaní odročil pojednávanie na účely vyhlásenia rozsudku na 23. september 2010.

Dňa 23. septembra 2010 okresný súd vyhlásil rozsudok č. k. 9 C 97/2009-293 (ďalej len „rozsudok okresného súdu z 23. septembra 2010“), ktorým vyhovel návrhu navrhovateľov.

Dňa 8. októbra 2010 bolo okresnému súdu doručené odvolanie odporcu v I. rade proti rozsudku z 23. septembra 2010. V nasledujúcom období okresný súd zaslal odvolanie na vyjadrenie účastníkom konania.

Dňa 1. decembra 2010 bol spis okresného súdu predložený krajskému súdu na konanie o odvolaní odporcu v I. rade.

Dňa 11. novembra 2011 krajský súd vrátil spis okresnému súdu spolu s uznesením č. k. 6 Co 338/2010-324 z 24. augusta 2011 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“), ktorým krajský súd zrušil rozsudok okresného súdu z 23. septembra 2010 a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Uznesenie krajského súdu nadobudlo právoplatnosť 29. novembra 2011. Krajský súd okresnému súdu okrem iného vytýkal, že odporkyňa v I. rade nadobudla 20. júla 2009 plnoletosť, pričom okresný súd s ňou nekonal, nedoručoval jej písomnosti ani predvolania na pojednávania, ani na výsluch odporcu v I. rade pred dožiadaným súdom a nevypočul ju. Krajský súd mu tiež vytýkal aj nevykonanie riadnej rekonštrukcie spisu, nedostatočné preskúmanie pasívnej legitímácie odporcov a skutočnosť, že prvostupňový súd nevenoval pozornosť geometrickému plánu, ktorý bol vyhotovený v roku 1993.

Okresný súd prípisom z 12. decembra 2011 vykonal dopyt na Správu katastra [REDAKOVANÉ] vo veci geometrického plánu (odpoveď doručená 13. januára 2012) a následne 16. januára 2012 prípisom zasielal vyjadrenie Správy katastra [REDAKOVANÉ] a kópiu geometrického plánu účastníkom konania a ich právnym zástupcom.

Dňa 27. januára 2012 bolo okresnému súdu doručené podanie právneho zástupcu navrhovateľov, ktorým žiadal okresný súd, aby vo veci konal.

Dňa 5. marca 2012 okresný súd nariadil termín pojednávania na 26. apríl 2012.

Dňa 24. apríla 2012 právny zástupca navrhovateľov požiadal o zmenu termínu pojednávania z dôvodu svojho nepriaznivého zdravotného stavu.

Pojednávanie nariadené na 26. apríl 2012 bolo napokon odročené na 26. jún 2012, zároveň bolo zistené aj úmrtie predvolaného svedka [REDAKOVANÉ], ako aj nezaslanie správy o doručení predvolania ďalšiemu svedkovi [REDAKOVANÉ].

Pojednávanie 26. júna 2012 bolo odročené na 11. september 2012 z dôvodu neúčasti odporcov v 2. až 4. rade pod hrozbou poriadkovej pokuty s tým, že právny zástupca navrhovateľov má zabezpečiť účasť navrhovateľov na konaní a predložiť návrhy na doplnenie dokazovania.

Dňa 16. augusta 2012 okresný súd vykonal dopyt na odporcu v 9. rade v súvislosti s preverením skutočnosti, či odporca v 10. rade zomrel (ide o odporcov s bydliskom na území Českej republiky), a tiež bola táto skutočnosť oznámená právnenému zástupcovi navrhovateľov aj právnenému zástupcovi odporcu v 1. rade.

Dňa 5. septembra 2012 právny zástupca navrhovateľov oznámil, že [REDAKOVANÉ] zomrel navrhovateľ v 1. rade – [REDAKOVANÉ].

Pojednávanie nariadené na 11. september 2012 bolo odročené na neurčito z dôvodu úmrtia navrhovateľa v 1. rade, ako aj preverenia úmrtia odporcu v 10. rade. Bolo potrebné zistiť nástupcov po zomrelých.

Dňa 24. septembra 2012 bol vykonaný dopyt u odporcu [REDAKOVANÉ] do Českej republiky prostredníctvom polície, urgovaný bol úpravou z 29. októbra 2012 a bol robený aj dopyt na notára [REDAKOVANÉ] týkajúci sa zistenia právnych nástupcov navrhovateľa v 1. rade (odpoveď doručená 26. novembra 2012).

Dňa 31. decembra 2012 bol prípisom žiadaný úmrtný list [REDAKOVANÉ] od Úradu meste [REDAKOVANÉ] (odpoveď doručená 31. januára 2013).

Dňa 4. februára 2013 bol prípisom urobený dopyt na Okresný súd Plzeň v Českej republike týkajúci sa zistenia dedičského konania po poručiteľovi [REDAKOVANÉ], ktorý bol účastníkom konania na strane odporcov.

Dňa 1. marca 2013 okresný súd uznesením č. k. 9 C 97/2009-463 rozhodol o pripustení zmeny návrhu (navrhovateľka mala byť podielovou spoluvlastníčkou polovice nehnuteľnosti a druhá mala patriť do dedičstva po neb. navrhovateľovi). Uznesenie nadobudlo právoplatnosť 30. apríla 2013.

Dňa 22. mája 2013 bol určený termín pojednávania na 18. júl 2013.

Dňa 18. júna 2013 bol daný pokyn na preverenie úmrtia odporcu v 2. rade, čo bolo zistené z poštovej zásielky, a 19. júna 2013 bola daná úprava na preverenie bydliska odporcov v Českej republike, ktorí nemali doručené predvolanie na termín pojednávania, a zároveň prípisom bol vyzvaný notár, aby oznámil mená a adresy právnych nástupcov po odporcovi v 2. rade (odpoveď doručená 15. júla 2013).

Dňa 27. júna 2013 bolo telefonicky oznámené právnym zástupcom zrušenie termínu pojednávania z dôvodu úmrtia odporcu v 2. rade a boli zisťovaní jeho právni nástupcovia.

Dňa 17. júla 2013 po zistení právnych nástupcov odporcu v 2. rade bol nariadený termín pojednávania na 5. november 2013.

Dňa 5. novembra 2013 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 20. február 2014 s tým, že budú predvolaní odporcovia vo 4. až v 13. rade s upozornením, že ak sa nemôžu dostaviť z vážnych dôvodov, výsluch je možné vykonať v mieste bydliska, zároveň odporkyňa vo 4. rade mala predložiť listinné dôkazy.

Termín pojednávania nariadený na 20. február 2014 bol napokon zrušený z dôvodu dlhodobej práceneschopnosti zákonnej sudkyne.

Dňa 18. júna 2014 okresný súd požiadal Okresný súd Beroun o vypočutie odporcu v 11. rade (odpoveď doručená 16. septembra 2014), Okresný súd Praha 1 – Západ o vypočutie odporcov v 11. a 12. rade, Okresný súd Trnava o vypočutie odporcu vo 4. rade (odpoveď doručená 26. augusta 2014), Okresný súd Trenčín o vypočutie odporcu v 9. rade (odpoveď doručená 21. októbra 2014), Okresný súd Žilina o vypočutie odporcu v 8. rade (odpoveď doručená 24. septembra 2014).

Dňa 20. júla 2014 bol nariadený termín pojednávania na 30. október 2014.

Prípismi z 30. júla 2014 okresný súd upovedomil odporcov v 5., 6. a 7. rade, keďže sa nedostavovali na pojednávania, že 10. septembra 2014 sa vykoná výsluch v mieste ich bydliska.

Dňa 10. septembra 2014 sa vykonal výsluch odporcov v 5. (██████████, pozn.), 6. (██████████, pozn.) a 7. (██████████, pozn.) rade v mieste bydliska vyšším súdnym úradníkom.

Dňa 19. októbra 2014 bol prípisom urgovaný na vybavenie dožiadania Okresný súd Trenčín aj Okresný súd Praha 1 – Západ z dôvodu, že vo veci bol nariadený termín pojednávania na 30. október 2014.

Dňa 22. októbra 2014 bol opätovne urgovaný Okresný súd Praha 1 – Západ na vybavenie dožiadania.

Dňa 30. októbra 2014 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo napokon odročené na 15. január 2015 z dôvodu, že je potrebné doručiť predvolanie odporkyne v 13. rade, opätovne urgovať Okresný súd Praha 1 – Západ na vybavenie dožiadania a rozhodnúť o vzájomnom návrhu odporcu v 1. rade, ktorý podal podaním z 22. decembra 2012, no okresný súd ho za vzájomný návrh vtedy nepovažoval.

Dňa 4. októbra 2014 bola Okresným súdom Praha 1 – Západ vypočutá iba odporkyňa v 12. rade [REDAKOVANÉ].

Dňa 4. novembra 2014 bolo okresnému súdu doručené doplnenie vzájomného návrhu zo strany odporcu v 1. rade, ako aj vyjadrenie k veci.

Dňa 13. január 2015 právny zástupca odporcu v 1. rade oznámil okresnému súdu, že odporca v 1. rade zomrel [REDAKOVANÉ], a zároveň navrhol konanie prerušiť a následne pokračovať s dedičmi zomrelého účastníka. Pojednávanie nariadené na 15. január 2015 bolo zrušené, o čom boli upovedomení ostatní účastníci konania.

Dňa 14. januára 2015 okresný súd mailom oznámil právnomu zástupcovi odporcu v 1. rade, že úmrtím odporcu v 1. rade zaniklo jeho splnomocnenie na zastupovanie v konaní.

Dňa 16. januára 2015 bola daná úprava na opravu dožiadania týkajúceho sa vypočutia odporcov v 12. a 13. rade a tiež bol urgovaný Okresný súd Bratislava IV na oznámenie dedičského konania vo veci nebohého odporcu v 1. rade (odpoveď doručená emailom 5. februára 2015).

Dňa 20. januára 2015 okresný súd urgoval dožiadanie na Okresnom súde Praha 1 – Západ na výsluch odporkyne v 13. rade ([REDAKOVANÉ], pozn.). Dňa 6. februára 2015 bol doručený prípis z Okresného súdu Praha 1 – Západ, že sa nepodarilo vybaviť dožiadanie. Okresný súd ešte mailom zo 16. marca 2015 a 29. apríla 2015 zisťoval stav vybavenia dožiadania. Dňa 25. mája 2015 bolo dožiadanie z Okresného súdu Praha 1 – Západ vrátené z dôvodu, že sa nepodarilo predvolať odporkyňu v 13. rade na výsluch.

Dňa 9. júna 2015 bol urobený dopyt na notárku, aby oznámila, v akom štádiu je dedičské konanie po odporcovi v 1. rade, a tiež prípisom bolo zisťované u odporcov v 10. rade a [REDAKOVANÉ] bydlisko odporkyne v 13. rade.

Dňa 13. júla 2015 okresný súd prostredníctvom Okresného súdu Praha 1 – Západ zisťoval emailom bydliská odporcov v Českej republike.

Dňa 16. júla 2015 bol okresnému súdu doručený návrh právneho zástupcu pôvodne odporcu v I. rade na vstup do konania namiesto doterajšieho účastníka konania, namiesto nebohého odporcu v I. rade návrh [REDAKOVANÉ].

Prípisom z 20. augusta 2015 bol zaslaný návrh na zámenu odporcu v I. rade právnemu zástupcovi navrhovateľov na vyjadrenie (vyjadrenie doručené 27. augusta 2015) a bola urgovaná notárka v súvislosti s právnymi zástupcami odporcu v I. rade.

Dňa 26. augusta 2015 okresný súd uznesením č. k. 9 C 97/2009-791 rozhodol o prerušení konania do právoplatného skončenia dedičského konania vedeného na Okresnom súde Bratislava IV pod sp. zn. 60 D 166/2014 po neb. odporcovi v I. rade.

Dňa 8. septembra 2015 bolo okresnému súdu doručené odvolanie proti uzneseniu o prerušení konania zo strany právnych zástupcov navrhovateľov.

Dňa 14. septembra 2015 notárka [REDAKOVANÉ] okresnému súdu oznámila ukončenie dedičského konania vo veci neb. odporcu v I. rade a zároveň oznámila aj dedičov poručiteľa.

Prípisom z 19. novembra 2015 okresný súd zaslal odvolanie ostatným účastníkom konania na vyjadrenie.

Dňa 17. decembra 2015 bolo okresnému súdu doručené podanie právneho zástupcu pôvodne odporcu v I. rade, ktorý trval na tom, aby okresný súd rozhodol o návrhu na zámenu nebohého odporcu v I. rade za iného účastníka konania, ktorého zastupuje v konaní.

Dňa 26. januára 2016 okresný súd uznesením č. k. 9 C 97/2009-819 vyhovel odvolaniu navrhovateľov v I. až 4. rade a zrušil uznesenie o prerušení konania do skončenia dedičského konania.

Dňa 2. marca 2016 okresný súd uznesením č. k. 9 C 97/2009-824 vylúčil vzájomný návrh pôvodne odporcu v I. rade na samostatné konanie a zároveň ho zaslal na vyjadrenie právnemu zástupcovi sťažovateľov (vyjadrenie doručené 30. marca 2016). Uznesenie okresného súdu č. k. 9 C 97/2009-824 z 2. marca 2016 nadobudlo právoplatnosť 16. júna 2016.

Dňa 18. apríla 2016 okresný súd zistil úmrtie ďalšieho z odporcov, a to odporcu v 9. rade [REDAKOVANÉ] a prípisom vyzval notára, aby zistil okruhu dedičov (odpoveď notárom [REDAKOVANÉ] doručená 3. mája 2016).

Ústavný súd zistil, že napadnuté konanie dosiaľ nie je právoplatne skončené, najbližší termín pojednávania je nariadený na 16. marec 2017.

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 97/2009 došlo po právoplatnosti nálezu ústavného súdu č. k. III. ÚS 270/04-31 z 27. januára 2005 k porušeniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov...

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch...

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov“, ktoré je garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru ESLP k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 28/01).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku účinného do 30. júna 2016 (ďalej aj „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 druhej vety OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Ústavný súd hodnotil postup okresného súdu v napadnutom konaní a jeho jednotlivé procesné úkony podľa ustanovení Občianskeho súdneho poriadku účinného do 30. júna 2016, keďže prevažná časť úkonov okresného súdu bola vykonaná do 30. júna 2016. Vychádzajúc však z toho, že napadnuté konanie nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu právoplatne skončené, ústavný súd poukazuje na to, že 1. júla 2016 nadobudol účinnosť

zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“). Podľa § 470 ods. 1 CSP ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

1. Pokiaľ ide o kritérium právnej a faktickej zložitost' veci, ktoré ústavný súd uplatňuje pri rozhodovaní o s'ťažnostiach namietajúcich porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd, vychádzajúc z toho, že predmetom napadnutého konania je určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, konštatoval, že po právnej stránke ide o štandardnú občianskoprávnu vec, ktorá patrí do rozhodovacej agendy všeobecného súdnictva, a preto namietané konanie nemožno považovať za právne zložitú. Iná je však situácia, pokiaľ ide o posudzovanie skutkovej zložitosti veci. V tejto súvislosti ústavný súd zastáva názor, že predmetná vec vykazuje znaky skutkovej zložitosti (na čo poukazovala aj podpredsedníčka okresného súdu vo svojom prípise z 20. júna 2016, na ktorého obsahu zotrvala aj vo svojom vyjadrení k vecnej stránke s'ťažnosti z 19. decembra 2016, pozn.) najmä vzhľadom na veľký počet účastníkov konania, kde niektorí majú pobyt aj v Českej republike. K skutkovej zložitosti prispieva aj to, že v priebehu napadnutého konania viacero účastníkov konania zomrelo a bolo potrebné zisťovať okruh ich dedičov, okrem iného aj v rámci Českej republiky. Okrem toho stupeň skutkovej zložitosti veci zvyšuje aj rozsah spisového materiálu, ako aj to, že v priebehu konania došlo k strate predmetného spisu a bolo potrebné vykonať jeho rekonštrukciu. Napriek uvedenému skutková zložitost' veci nemôže ospravedlňovať doterajšiu dĺžku konania, uvedené skutočnosti možno nanajvýš zohľadniť pri určení sumy primeraného finančného zadosťučinenia.

2. Správanie sťažovateľov ako účastníkov konania je druhým kritériom, ktoré ústavný súd uplatňuje pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred všeobecným súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd v tejto súvislosti konštatuje, že nezistil žiadnu takú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na ťarchu sťažovateľov pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v predmetnom konaní k zbytočným priet'ahom.

3. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol postup okresného súdu v napadnutom konaní.

Ako už bolo uvedené, ústavný súd preskúmaval postup okresného súdu v napadnutom konaní po právoplatnosti nálezu ústavného súdu č. k. III. ÚS 270/04-31 z 27. januára 2005. Ústavný súd pritom vychádzal zo svojej judikatúry (napr. IV. ÚS 22/02, III. ÚS 103/09, II. ÚS 768/2015), podľa ktorej nielen nečinnosť, ale aj nesprávna a neefektívna činnosť všeobecného súdu môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, a to v prípade, ak jeho činnosť nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ na neho obrátil s návrhom, aby o veci rozhodol.

Aj napriek tomu, že okresnému súdu nemožno v napadnutom konaní vytýkať obdobia neprimeranej nečinnosti (obdobia, keď sa spis nachádzal na najvyššom súde, resp. na krajskom súde z dôvodu konania o dovolaní, resp. odvolaní, nemožno pripísať na vrub okresnému súdu, pozn.), jeho postup bol vo viacerých smeroch neefektívny. Svedčí o tom jednak to, že aj keď okresný súd predložil vec najvyššiemu súdu na konanie o dovolaní odporcu v 1. rade v relatívne krátkom období po doručení dovolania, spis mu bol vrátený ako predčasne predložený z dôvodu chýbajúcich zápisníc z pojednávania, potreby vypočutia odporcu v 1. rade, ako aj z dôvodu, že bolo potrebné zistiť, či už bolo ukončené dedičské konanie po zomrelej odporkyni. Okresnému súdu následne trvalo približne jeden rok, kým

odstránil všetky nedostatky a spis opätovne predložil na konanie a rozhodnutie najvyššiemu súdu. Potom, ako najvyšší súd zrušil uznesenie krajského súdu z 28. februára 2005 a vec mu vrátil na ďalšie konanie z dôvodu, že odporcovi v 1. rade nebola riadne doručená zásielka obsahujúca rozsudok okresného súdu z 27. januára 1999 do vlastných rúk, bol zrušený rozsudok okresného súdu z 27. januára 1999, pretože bol nepreskúmateľný pre nedostatok dôkazov (skutkový stav bol nedostatočne zistený, vykonanie a vyhodnotenie dôkazov absentovalo úplne, právne zdôvodnenie bolo vymedzené iba citáciou zákonných ustanovení a ich výklad bol bez konkrétneho zdôvodnenia okresným súdom podľa skutkových a právnych záverov), v spise chýbali zápisnice o pojednávaníach a v danej veci už bolo pravdepodobne vedené konanie s rovnakým predmetom konania. V nasledujúcom období síce okresný súd opäť vo veci rozhodol (23. septembra 2010, pozn.), ale po podanom odvolaní zo strany odporcu v 1. rade bolo opätovne jeho rozhodnutie zrušené pre procesné pochybenia a vec bola okresnému súdu vrátená na ďalšie konanie.

Neefektívnosť postupu okresného súdu badať aj v tom, že aj napriek tomu, že sa niektorí odporcovia dlhšiu dobu nezúčastňovali nariadených pojednávaní, okresný súd až v priebehu roka 2014 nariadil výsluchy odporcov už dožiadanim na okresné súdy v obvode ich bydliska alebo priamo v ich bydlisku. Ako neefektívny možno napokon hodnotiť postup okresného súdu aj vo vzťahu k jeho rozhodovaniu o vzájomnom návrhu t. č. nebohého odporcu v 1. rade, ktorý bol obsahom jeho podania z 22. decembra 2012, no okresný súd ho za vzájomný návrh vtedy nepovažoval a rozhodol o ňom až 2. marca 2016 tak, že ho vylúčil na samostatné konanie, ako aj v prípade konania a rozhodovania o odvolaní sťažovateľ proti uzneseniu o prerušení konania z 26. augusta 2015, ktoré okresnému súdu doručili 8. septembra 2015, o ktorom okresný súd rozhodol až 26. januára 2016 napriek tomu, že už 14. septembra 2015 okresný súd vedel, že dedičské konanie vo veci neb. odporcu v 1. rade už bolo skončené.

Podpredsedníčka okresného súdu odôvodňovala ústavným súdom posudzovanú dĺžku napadnutého konania (takmer 12 rokov) okrem iného aj nadmernou zaťaženosťou zákonnej sudkyne, ktorá má pridelených v senáte ďalších cca 700 spisov, ako aj limitovanými možnosťami administratívnych síl. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na svoju

ustálenú judikatúru (napr. I. ÚS 127/04, II. ÚS 311/06), podľa ktorej nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadala o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prietahy v súdnom konaní (napr. IV. ÚS 169/08, IV. ÚS 207/09).

Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd konštatuje, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k zbytočným prietahom, ktoré boli spôsobené predovšetkým jeho neefektívnou činnosťou. Ústavný súd preto rozhodol, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj k porušeniu ich práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

IV.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto základné právo alebo slobodu porušil svojou nečinnosťou, vo veci konal podľa osobitných predpisov.

Aj keď napadnuté konanie okresného súdu nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu ešte právoplatne skončené, ústavný súd neprikázal okresnému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 97/2009 konal bez zbytočných prietahov, pretože považoval

za dostatočné, že túto povinnosť uložil okresnému súdu už nálezom č. k. III. ÚS 270/04-31 z 27. januára 2005.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

Sťažovatelia sa domáhajú priznania primeraného finančného zadosťučinenia v celkovej sume 6 000 € ([REDACTED] 3 000 €, [REDACTED] 1 000 €, [REDACTED] [REDACTED] 1 000 € a [REDACTED] 1 000 €), ktoré odôvodňujú celkovou dĺžkou napadnutého konania, v dôsledku ktorej sa nachádzajú v právnej neistote, pričom už strácajú vieru v to, že predmetná vec bude v dohľadnej dobe právoplatne skončená.

Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia.

Pri určení sumy primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý

spravodlivé finančné zadostučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Po posúdení okolností prípadu vrátane doterajšej dĺžky napadnutého konania (takmer 12 rokov), jeho skutkovej a právnej zložitosti, významu pre sťažovateľov, ústavný súd považoval v konkrétnych okolnostiach daného prípadu priznanie finančné zadostučinenie v sťažovateľmi požadovanej sume za primerané finančné zadostučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde (bod 3 výroku tohto nálezu).

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd rozhodoval aj o úhrade trov konania, ktoré vznikli sťažovateľom v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom. Sťažovatelia vo svojej sťažnosti síce žiadali o úhradu trov právneho zastúpenia, avšak bez toho, aby trovy konania aj vyčíslili. Ústavný súd preto vychádzal pri rozhodovaní o priznaní trov konania z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2014, ktorá bola 839 € (za dva úkony v roku 2015). Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), pričom výšku základnej sadzby tarifnej odmeny bolo potrebné v súlade s § 13 ods. 2 vyhlášky znížiť o 50 %, lebo ide o spoločné úkony pri zastupovaní „dvoch alebo viacerých osôb“. Keďže v predmetnej veci ide o spoločné úkony pri zastupovaní štyroch sťažovateľov, výška základnej tarifnej odmeny po znížení o 50 % predstavuje sumu 559,32 €, teda 139,83 € na každého sťažovateľa. Trovy právneho zastúpenia spolu s režijným paušalom 2 x 8,39 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) tak spolu predstavujú sumu 576,10 €.

Keďže právny zástupca sťažovateľov preukázal, že je platiteľom dane z pridanej hodnoty, predložením kópie osvedčenia o registrácii pre daň z pridanej hodnoty, ústavný súd zvýšil priznanú úhradu o daň z pridanej hodnoty v rozsahu 20 % (115,22 €) podľa § 18 ods. 3 vyhlášky, teda priznaná náhrada trov sťažovateľov celkovo predstavuje sumu 691,32 € (bod 3 výroku tohto nálezu).

Priznanú náhradu trov konania v uvedenej sume je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľov (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, nadobudne toto rozhodnutie právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. februára 2017